

PM

Ersättning vid brott 050401

Där en person utsatts för brott finns det olika möjligheter till ersättning.

I första hand skall brottslingen ersätta skadan.

I andra hand får man nyttja det s k överfallsskyddet i hemförsäkringen.

I tredje hand får man vända sig till Brottsoffermyndigheten för att erhålla ersättning.

Om gärningsmannen är känd och åtal väcks har åklagaren en skyldighet att biträda vid framställandet av skadeståndsanspråken. Målsägandebiträde kan också förordnas som biträder målsäganden.

Som jag ovan nämnt kan man vända sig mot hemförsäkringsbolaget om brottslingen ej kan betala skadeståndet. Det finns dock vissa undantag i överfallsskyddet.

Om Du t ex skadas i Ditt arbete eller på väg till eller ifrån arbetet kan ersättning istället lämnas från TFA-momentet i AFA försäkringen.

Du kan inte heller få ersättning från överfallsskyddet om Du skadas av någon Du delar hushållet med. Hustrumisshandel och incestfallen är således undantagna.

Det föreligger också ett undantag om Du själv är påverkad av alkohol när Du blir utsatt för det brottsliga angreppet. I försäkringsvillkoren stadgas ofta att skadade skall själv kunna bevisa att samband saknas mellan denna påverkan och skadan.

Undantag gäller också om man utsatt sig för risk att skadas eller man erhållit skadan i samband med att man gjort sig skyldig till uppsåtlig gärning.

Finns varken möjlighet att få ersättning från brottslingen eller hemförsäkringen kan man vända sig till Brottsoffermyndigheten. Brottskadelagen blir då tillämplig.

Brottsskadeersättning bestäms utifrån skadeståndsrättsliga principer.

Brottsoffermyndigheten är inte bunden av ett domstolsavgörande rörande samma skadehändelse.

Brottsoffermyndigheten använder sig av Trafikskadenämndens hjälptabeller vid fastställande av ersättning för sveda och värk, lyte och men samt olägenheter i övrigt alternativt särskilda olägenheter.

Detsamma gäller ersättning för utseendemässiga skadeföljder.

Brottsoffermyndigheten tillämpar principen att ersättning för olägenheter utgår endast om invaliditeten överstiger 10%. Om invaliditeten ligger lägre än 5% utgår inte heller någon olägenhetsersättning. I intervallet 5-10% beviljar Brottsoffermyndigheten en s k förhöjd lyte och men ersättning. Huruvida Brottsoffermyndigheten har tillämpat de nya reglerna vad gäller särskilda olägenheter vet jag ej.

Observera att vid ersättning enligt brottsskadelagen avräknas all ersättning som utgått från annat håll. Även ersättning som utgår från olycksfallsförsäkringar avräknas. Avräkning bör i första hand ske från inkomstförlust med hänsyn till att inkomstförlusten är skattepliktig.

Brottsoffermyndigheten utger ofta kränkingsersättning. Mer angående kränkingsersättning kan ni läsa om i Brottsoffermyndighetens referatsamling. Där går igenom skillnaden mellan sveda och värk ersättning och kränkingsersättning på ett relativt bra sätt.

Brottsoffermyndigheten ersätter också personskada som uppstått vid anhörigs dödsfall. Ersättning kan ju utgå för personskada som drabbar anhörig. Observera att kränkingsersättning ej kan utgå till anhörig. Brottet riktar sig ju ej mot den anhörige.

Brottsskadeersättning i form av engångsbelopp vid personskada får högst uppgå till 20 basbelopp. Vad gäller livränta får årsbeloppet uppgå till högst 3 basbelopp.

Livränta utgår endast när ersättningen är av väsentlig betydelse för den skadelidandes framtida vård eller

försörjning. Livränta har utgått i endast få fall från Brottsoffermyndigheten. Invaliditetsgraden ska i regel ligga över 50%. Livränta utgår sällan om den skadades inkomst efter skadan ligger runt 150.000 kronor eller högre.

Brottsskadeersättning kan jämkas i enlighet med bestämmelserna i 6 kap §1 skadeståndslagen.

Brottsskadeersättning kan också jämkas utöver vad som framgår av skadeståndslagen. Brottsoffermyndigheten beaktar bland annat om det är skäligt med hänsyn till brottets art m m. Jämkningsmöjligheten enligt brottsskadelagen går således längre än enligt skadeståndslagen.

En självrisk dras av vid betalningen av ersättningen.

Enligt brottsskadelagen skall ansökan om ersättning göras inom två år från det att förfarandet hos polis, åklagare eller domstol har avslutats. I de fall där förundersökning inte har inletts skall ansökan göras inom två år från brottet. Om det finns synnerliga skäl skall Brottsoffermyndigheten pröva en ansökan även om den gjorts för sent. Denna regel skall i första hand bli aktuell då sökande av något skäl inte själv kunnat råda över sin situation och därför inte förmått komma in med en ansökan innan tiden gick ut. Exempel enligt proppen är när ett barn utsatts för sexualbrott och ej själv kunnat föra sin talan och föräldrarna ej gjort det på ett bra sätt. Brottsoffret kan även ha drabbats av en allvarlig sjukdom som förhindrat denne att ansöka om ersättning.

Räntelagen är inte tillämplig på ersättning enligt brottsskadelagen.

Ombudsarvode ersätts som huvudregel ej av Brottsoffermyndigheten.

Är man missnöjd med Brottsoffermyndighetens beslut kan man vända sig till Brottsoffermyndighetens nämnd. Denna nämnd tar upp ärenden av principiell betydelse. Nämnden behöver således ej pröva ett ärende om den ej vill.

Är man missnöjd med försäkringsbolagens ställningstagande i en skadereglering avseende överfallsskyddet kan man vända sig till Ansvarsförsäkringens Personsskadenämnd.

Var gäller omprövning av brottskadeersättning tillämpas
vanliga omprövningsregler enligt 5 kap skadeståndslagen.

Mats Wikner